

Beter onderbouwen, beter leren, beter ondersteunen met data

Zeven succesfactoren voor data-ondersteund werken bij zorginhoudelijke vraagstukken

Beter onderbouwen, beter leren, beter ondersteunen

Data wordt vaak genoemd als sleutel tot betere zorg, maar succesvol gebruik van data ontstaat niet vanzelf. De ervaringen uit de pilots binnen het programma Leren Werken met Data in de gehandicaptenzorg laten zien welke zeven factoren het verschil maken tussen experimenteren met data-ondersteund werken en het realiseren van inzichten uit data die daadwerkelijk leiden tot meerwaarde voor cliënten, professionals en organisaties.

Zeven succesfactoren uit de zes praktijkpilots

1. Denk groot, maar begin klein

2. Werk aan een relevant zorgvraagstuk

3. Investeer in draagvlak en gedeeld begrip

4. Reserveer tijd, capaciteit en expertise

5. Zorg voor data die beschikbaar én bruikbaar is

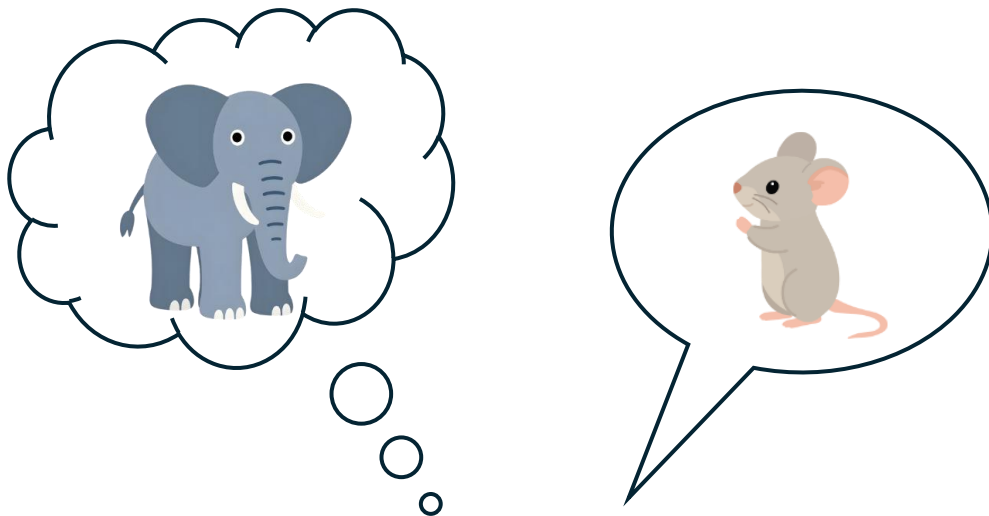
6. Besteed vanaf de start aandacht aan privacy en gegevensbescherming

7. Zie data-ondersteund werken als een veranderopgave

1. DENK GROOT, MAAR BEGIN KLEIN

Misschien wel de belangrijkste les: zorgorganisaties hoeven niet te wachten tot alle voorwaarden perfect zijn ingevuld. Succesvolle initiatieven beginnen vaak klein met een overzichtelijk vraagstuk, een beperkte doelgroep en een concreet doel. Juist door op kleine schaal ervaring op te doen ontstaat inzicht in wat werkt, welke randvoorwaarden ontbreken en hoe verdere opschaling mogelijk wordt.

Kleine successen helpen bovendien om vertrouwen bij cliënten en medewerkers op te bouwen, draagvlak te vergroten en de meerwaarde van data-ondersteund werken zichtbaar te maken. Zo ontstaat stap voor stap een organisatie waarin data een vanzelfsprekend onderdeel wordt van de zorg voor mensen met een beperking.

2. WERK AAN EEN RELEVANT ZORGVRAAGSTUK

Organisaties kunnen geneigd zijn om vanuit beschikbare data of technische mogelijkheden te denken, maar de meest succesvolle initiatieven vertrekken vanuit een concreet vraagstuk uit de praktijk. Daarom is het belangrijk om samen met zorgprofessionals, cliënten en andere gebruikers scherp te krijgen welk probleem moet worden opgelost en welke informatie daarbij kan helpen. Zorgvuldig behoefteonderzoek is hierbij onmisbaar. Meelopen, observeren en gesprekken voeren in de dagelijkse praktijk leveren vaak meer op dan vragenlijsten of vergadersessies. De vraag “Welk inzicht heb jij nodig in jouw werk?” brengt het gesprek op gang en geeft inzicht in wat medewerkers nodig hebben. De handleiding van de systematische methodiek Voor-Wat-Voor-Wie helpt om belangrijke thema's en vraagstukken voor data-ondersteund werken te bepalen.

Organisaties doen er tijdens het project goed aan regelmatig te toetsen of het ontwikkelde dataproduct nog steeds antwoord geeft op de behoefte waarvoor zij is bedoeld. Het vroegtijdig schetsen van visualisaties of dashboards, eventueel met fictieve data, helpt daarbij. Het maakt abstracte ideeën concreet en faciliteert het gesprek met mensen die geen data-expert zijn, zoals zorgprofessionals en cliënten.

[Bekijk hier de handleiding](#)

3. INVESTEER IN DRAAGVLAK EN GEDEELD BEGRIP

Er is goede communicatie tussen het projectteam en de potentiële eindgebruikers nodig. Voor veel medewerkers en cliënten is het begrip 'data' namelijk abstract. Dat is jammer, want dataprojecten zijn vaak juist bedoeld om hen te ondersteunen in hun werk. Professionals raken bijvoorbeeld meer betrokken wanneer niet wordt gesproken over 'data', 'algoritmen' of 'databronnen', maar over de dagelijkse vragen waar zij mee worstelen en de inzichten die hen kunnen helpen.

Daarnaast blijkt het belangrijk om gedurende het hele traject te werken aan een gedeeld begrip van doelen, verwachtingen en resultaten. Verandermodellen, zoals ADKAR, kunnen hierbij helpen. Hoe? Dat lees je hier:

[Kijk hier voor uitleg over het ADKAR model](#)

Wat hier ook bij helpt is het betrekken van enthousiaste cliënten en zorgprofessionals die hun enthousiasme voor data-ondersteund werken kunnen overbrengen op collega's die terughoudender zijn.

4. RESERVEER TIJD, CAPACITEIT EN EXPERTISE

In succesvolle dataprojecten wordt expliciet ruimte voor deelname van zorgprofessionals, cliënten, data-experts en andere betrokkenen georganiseerd. Een veelgenoemd knelpunt is namelijk het ontbreken van voldoende tijd en capaciteit om een dataproject goed uit te voeren. Bij gebrek aan structurele capaciteit kan expertise fasegericht worden ingezet via een flexibele schil rond een coördinerend kernteam. Hierdoor is specialistische kennis beschikbaar wanneer dat nodig is, zonder permanente inzet te vragen.

Extra belangrijk daarbij is dat de zorgprofessionals worden aangesproken op hun kennis en ervaring. Wanneer zij ervaren dat hun expertise daadwerkelijk wordt benut en invloed heeft op het resultaat, blijven zij beter betrokken en ontstaat meer eigenaarschap. Lees de [ervaringen](#) van zorgprofessionals Annet en Vanessa, die onderdeel waren van een dataprojectteam.

Uiteraard is goed projectmanagement ook onmisbaar, bijvoorbeeld: een duidelijke afbakening van het project, duidelijke taken en verantwoordelijkheden en goed tijdmanagement. Een projectleider hoeft geen data-expert te zijn, het is voornamelijk belangrijk dat een projectleider overzicht houdt en verschillende betrokkenen goed verbindt.

5. ZORG VOOR DATA DIE BESCHIKBAAR ÉN BRUIKBAAR IS

Om betrouwbare inzichten uit data te verkrijgen moet de juiste data beschikbaar, toegankelijk en van voldoende kwaliteit zijn. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar organisaties lopen geregeld tegen beperkingen aan in databeschikbaarheid en toegang tot systemen en kwaliteit van registraties. Datakwaliteit blijkt daarbij minstens zo belangrijk als databeschikbaarheid. Goede datakwaliteit vraagt om duidelijke afspraken over wat geregistreerd wordt, waarom dat gebeurt en hoe dit op een consistente manier wordt gedaan. Zorgprofessionals moeten hierbij begrijpen welke informatie belangrijk is en hoe hun rapportages bijdragen aan betere inzichten en betere zorg, want: **'garbage in, is garbage out'**. Je leest [hier](#) meer over datakwaliteit.

6. BESTEED VANAF DE START AANDACHT AAN PRIVACY EN GEGEVENSBESCHERMING

Voordat wordt gewerkt met echte cliëntgegevens, moet duidelijk zijn of aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is voldaan. Denk aan verwerkersovereenkomsten, toegangsrechten, anonimiseren of pseudonimiseren van gegevens of een zorgvuldig uitgevoerde data protection impact assessment (DPIA). Door dit vanaf de start te borgen voorkom je bijvoorbeeld dat gegevens worden gedeeld voordat afspraken zijn vastgelegd, of dat medewerkers toegang hebben tot persoonsgegevens die niet noodzakelijk zijn voor hun werkzaamheden. Hoe je juridisch verantwoord werkt, lees je [hier](#) →

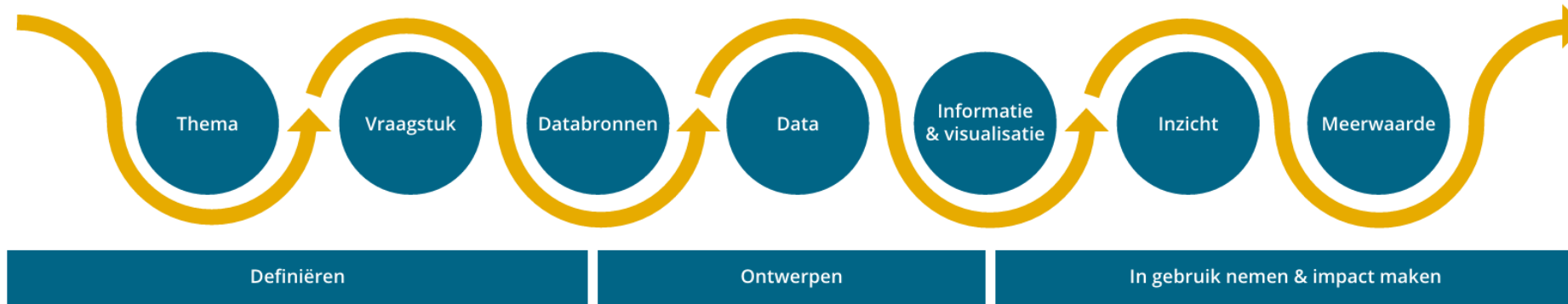
7. ZIE DATA-ONDERSTEUND WERKEN ALS EEN VERANDEROPGAVE

Benader data-ondersteund werken als een verandering in de manier waarop zorgprofessionals, managers en bestuurders werken, beslissingen nemen en samenwerken. Data-ondersteund werken is namelijk geen ICT-project: organisaties die succesvol stappen zetten, plaatsen data niet los naast de reguliere bedrijfsvoering, maar zien het als onderdeel van hun strategie en werkprocessen. Bestuurders en managementteams spelen een belangrijke rol door richting te geven, verwachtingen uit te spreken en ruimte te creëren voor experimenteren, leren en verbeteren.

TIP: WERKEN MET HET MODEL VOOR DATA-ONDERSTEUND WERKEN

Tijdens een dataproject kom je vaak uitdagingen tegen die om een doordachte aanpak vragen. De organisaties die een pilot deden pasten daarom het model Van thema naar meerwaarde voor data-ondersteund werken in de gehandicaptenzorg toe. Het bood houvast en structuur en stimuleerde om kritisch te blijven denken, flexibel te werken en steeds het einddoel voor ogen te houden.

[Klik hier voor uitleg over het model Van thema naar meerwaarde voor data-ondersteund werken in de gehandicaptenzorg.](#)

MEER LEZEN OVER DE PILOTS? BEKIJK DE VOLGENDE PUBLICATIES

Data-ondersteund werken introduceren bij zorgprofessionals

InteraktContour en data-ondersteund werken, een kennismaking

Een AI-assistent ontwikkelen om de nachtzorg te ondersteunen, hoe doe je dat?

Gemiva geeft een inkijkje met een verkennend project

In kleine stappen leren werken met data en AI

Een inkijkje bij Koninklijke Visio

Naar passende zorg met de hulp van data

Lessen en aanbevelingen uit de datapilot bij Elver

Data-ondersteund werken bij Fokus

ALD-ondersteuning: inzichten en visualisaties uit systeemdata, registraties en interviews

DATA-ONDERSTEUND WERKEN INTRODUCEREN BIJ ZORGPROFESSIONALS

InteraktContour en data-ondersteund werken,
een kennismaking

Een AI-assistent ontwikkelen om de nachtzorg te ondersteunen, hoe doe je dat?

Gemiva geeft een inkijkje met een verkennend project

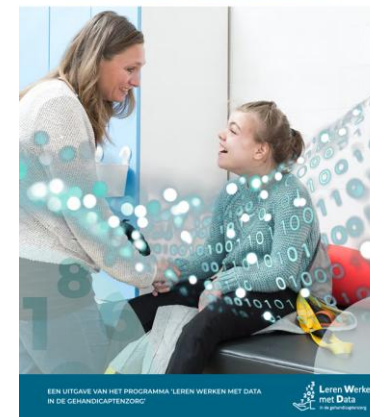
In kleine stappen leren werken met data en AI

Een inkijkje bij Koninklijke Visio

Naar passende zorg met de hulp van data

Lessen en aanbevelingen uit de datapilot bij Elver

Colofon

Auteurs

Suzan Vlaming, Ruud de Nooij & Agnes van der Poel

Over het programma

Deze publicatie is gemaakt in het programma 'Leren Werken met Data in de gehandicaptenzorg', dat wordt uitgevoerd door Academy Het Dorp en Academische Werkplaats ZorgTechnologie in de Gehandicaptenzorg (ZoTeG), met financiering van het ministerie van VWS. Het is onderdeel van de Toekomstagenda 'Zorg en ondersteuning van mensen met een beperking' (2023-2026). Over 'data' in de Toekomstagenda:

"We willen dat de gehandicaptensector meer inzicht krijgt in de effecten van het gebruik van data op de kwaliteit van zorg en ondersteuning, zodat zorgaanbieders bewuster kunnen kiezen voor de wijze waarop zij data gebruiken om de zorg te optimaliseren."

Voor meer informatie, bezoek de website www.lerenwerkenmetdata.nl

Bronvermelding

Alle informatie uit deze publicatie mag overgenomen worden, mits met juiste bronvermelding: Vlaming, S., de Nooij, R. & van der Poel, A. (2026). Beter onderbouwen, beter leren, beter ondersteunen met data. Zeven succesfactoren voor data-ondersteund werken bij zorginhoudelijke vraagstukken. Arnhem: Leren Werken met Data in de gehandicaptenzorg / Academische Werkplaats ZoTeG.

© Academy Het Dorp, 2026

Kemperbergerweg 139e
6816 RP Arnhem
www.academyhetdorp.nl
Contact: data@academyhetdorp.nl

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

